

Українська асоціація прямих продажів
червень 2014 року

Посібник для фізосіб- підприємців на загальній системі оподаткування

Building a better
working world

«Кожен має право на підприємницьку діяльність, що не заборонена законом.»

ст. 42 Конституції України

«Право займатися підприємницькою діяльністю має фізична особа, що має повну цивільну дієздатність, і досягла 18 років. Здійснювати таку діяльність можна тільки за умови її державної реєстрації. Після реєстрації громадянин набуває статусу ФОП.»

п. 1 ст. 50 Цивільного кодексу України

Зміст

▶ Введення	4
▶ Реєстрація фізичної особи – підприємця	6
▶ Перехід зі спрощеної системи оподаткування на загальну	16
▶ Податкове навантаження	18
– ПДФО	20
– Облік окремих видів видатків	34
– ПДВ	45
– ЄСВ	47
– Торговий патент	49
▶ Відносини ФОП з іншими суб'єктами господарювання	52
▶ Звітність	55
▶ Відповідальність	59
▶ Додаткові коментарі	61
▶ Законодавство	64

Введення (I)

- ▶ Протягом декількох минулих років Податковий кодекс України набув безлічі змін, що стосуються, головним чином, спрощеної системи оподаткування
- ▶ Спочатку юридичні особи були більш зацікавлені співпрацювати з ФОП на загальній системі оподаткування, оскільки співпраця з ФОП - платниками єдиного податку (ЄП) була практично неможливою і недоцільною з урахуванням вимог бізнесу. З 1 січня 2012 року юридичні особи - платники податку на прибуток при визначенні об'єкта оподаткування можуть включати до складу витрат витрати з придбання товарів (робіт, послуг) та інших матеріальних і нематеріальних активів у фізичних осіб - підприємців, які сплачують єдиний податок, незалежно від групи платника ЄП, до якої віднесено фізичну особу - підприємця, за умови, що такі витрати пов'язані з господарською діяльністю юридичної особи¹
- ▶ Основними змінами для ФОП на загальній системі оподаткування є:
 - можливість зменшення авансових платежів з податку на доходи фізичних осіб (+)
 - заміна свідоцтва про держреєстрацію ФОП випискою з Єдиного державного реєстру (ЄДР) (+)
 - скорочення переліку витрат, безпосередньо пов'язаних з отриманням доходів (-)
 - розширено перелік доходів (сума кредиторської заборгованості, по якій закінчився позовний термін, і вартість безоплатно отриманих товарів (послуг) (-)
 - ключовою умовою включення витрат є факт їх оплати (-)

Введення (II)

- ▶ Переваги загальної системи оподаткування для підприємця в тому, що він може вибрати будь-який вид діяльності, на відміну від спрощеної системи. Річний оборот підприємця на загальній системі оподаткування не обмежується граничною сумою, він є вільним у виборі контрагентів, має можливість використовувати працю найманих працівників, і їх кількість також не обмежена. Але на цьому всі переваги, порівняно зі спрощеною системою оподаткування, закінчуються. Так само, як і «спрощенцям», підприємцю на загальній системі оподаткування необхідно буде отримати ліцензію на ті види діяльності в Україні, які підлягають ліцензуванню. Крім цього, ускладнюється процес ведення обліку доходів і витрат
- ▶ У зв'язку з цим Вам пропонується докладний опис таких процедур:
 - реєстрація у якості ФОП на загальній системі оподаткування «з нуля»
 - перехід із спрощеної на загальну систему оподаткування (для тих, хто на даний момент вже зареєстрований ФОП - платником єдиного податку)

Ресстрація ФОП

10

9

8

7

5

6

4

3

2

1

start

Фізична особа - підприємець

- ▶ Фізична особа може бути зареєстрована як підприємець (ФОП) тільки за місцем проживання² (реєстрації), але діяльність може вести на всій території України
- ▶ ФОП несе відповідальність за свою діяльність всім своїм майном³
- ▶ Фізична особа може бути зареєстрована як підприємець після досягнення нею 18 років (від 16 років тільки з нотаріально засвідченою згодою батьків (усиновлювачів) або піклувальників, або органу опіки та піклування)

Реєстрація ФОП

Обов'язкові етапи

- ▶ Етап 1: Державна реєстрація
- ▶ Етап 2: Постановка на облік у податковій інспекції

Додаткові етапи

- ▶ Відкриття рахунку в банку (за необхідності)
- ▶ Виготовлення печатки (за необхідності)

Реєстрація ФОП

Етап 1: Державна реєстрація (I)

- ▶ Здійснюється Укрдержреєстром через структурні підрозділи головних управлінь юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі, а також районних, районних у містах, міських (міст обласного значення), міжрайонних управлінь юстиції за місцем реєстрації (проживання) фізичної особи*

- ▶ Необхідні документи:

Н.В!

**Держ. реєстратору⁴
заборонено
вимагати додаткові
документи для
проведення
державної
реєстрації.**

- заповнена українською мовою реєстраційна картка на проведення державної реєстрації ФОП (форма № 10, див. Додаток № 1)
 - оригінал та ксерокопія паспорта
 - копія документа, що підтверджує реєстрацію в Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків (тобто ідентифікаційний номер)
 - нотаріально завірений дозвіл батьків (для ФО, що досягли 16 років)
 - копія квитанції, виданої банком, або копія платіжного доручення з відміткою банку про сплату реєстраційного збору за проведення державної реєстрації ФОП (2 неоподатковувані мінімуми доходів громадян - тобто 34 грн). Реквізити слід уточнювати в структурних підрозділах головних управлінь юстиції, або на сайті Міністерства Юстиції України www.drsu.gov.ua/show/11767; можлива додаткова комісія банку
- ▶ При заповненні реєстраційної картки необхідно вказати основні види діяльності, якими планує надалі займатися підприємець, згідно з Класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД)⁵
 - ▶ **ФОП, що змінив місце проживання із Автономної Республіки Крим та міста Севастополя на іншу адміністративно-територіальну одиницю України, може звернутися з документом, що підтверджує факт такої зміни до будь-якого державного реєстратора України поза Автономної Республіки Крим та міста Севастополь для внесення змін до відомостей Єдиного державного реєстру фізичних осіб-підприємців щодо свого місця проживання*

Реєстрація ФОП

Етап 1: Державна реєстрація (II)

- ▶ Документи подаються заявником особисто (або рекомендованим листом з описом, або електронними документами з авторизацією повноважень особи, пов'язаної з їх підготовкою) або через уповноважену особу⁶
- ▶ Отримані документи держреєстратор⁷ приймає за описом, копія якого потім видається заявнику з відміткою про дату надходження документів або ж висилається рекомендованим листом поштою (якщо документи надійшли поштою)
- ▶ **Строк державної реєстрації** ФОП не повинен перевищувати 2 робочих дні з дати надходження документів
- ▶ **Виписка з Єдиного держреєстру** ФОП має бути видана (надіслана рекомендованим листом з описом) фізичній особі не пізніше наступного робочого дня з дати державної реєстрації (див. Додаток № 2)
- ▶ Не пізніше наступного робочого дня з дати державної реєстрації ФОП держреєстратор передає органам статистики, податкової служби, Пенсійного фонду України повідомлення про проведення держреєстрації та відомості з реєстраційної картки для постановки ФОП на облік*

Реєстрація ФОП

Етап 2: Постановка на облік у податковій інспекції (І)

- ▶ Проводиться відповідною податковою інспекцією за місцем проживання фізичної особи на підставі відомостей з реєстраційної картки на проведення державної реєстрації ФОП, не пізніше наступного робочого дня з дня отримання таких відомостей від держреєстратора
- ▶ Водночас, за бажанням ФОП, з метою контролю за процесом реєстрації (оскільки, можливі випадки, коли податкові органи з якихось причин не отримали необхідної інформації від держреєстратора про реєстрацію ФОП), постановка його на податковий облік має здійснюватися не пізніше наступного дня з дати подачі такою особою до податкового органу таких документів (їх потрібно подати протягом 10 днів з дня державної реєстрації):
 - ▶ заяви про взяття на облік у податковій інспекції, що заповнена українською мовою;
 - ▶ повідомлення про об'єкти оподаткування, що пов'язані з оподаткуванням або через які здійснюється діяльність за формою 20-ОПП (див. Додаток № 3);
 - ▶ копії Виписки з Єдиного державного реєстру, яка засвідчується держреєстратором за пред'явленням оригінального документа.

Реєстрація ФОП

Етап 2: Постановка на облік у податковій інспекції (II)

- ▶ Постановка ФОП на облік у податкових органах підтверджується витягом з Реєстру платників податків
- ▶ Якщо ФОП після постановки на облік в податковому органі не подає заяву про застосування спрощеної системи оподаткування, він вважається платником податків, що сплачує податки на загальних підставах
- ▶ У день взяття на облік за основним місцем проживання ФОП до Єдиного держреєстру передаються дані про дату його взяття на облік, номер запису про взяття на облік, назву і ідентифікаційний код органу ДПС, в якій ФОП взята на облік

Реєстрація ФОП

Додаткові етапи (за необхідності)

Залежно від операцій, що здійснюються ФОП, можуть знадобитися додаткові етапи реєстрації

Відкриття **рахунку в банку** (потрібне при безготівковому розрахунку)

- ▶ У будь-якому українському банку
- ▶ Необхідні документи
 - паспорт та ідентифікаційний код
 - заява про відкриття поточного рахунку, що заповнюється в банку
 - виписка з єдиного державного реєстру ФОП
 - картка із зразками підписів (з відбитком печатки ФОП, за наявності)
 - для раніше зареєстрованих ФОП:
 - довідка за формою № 4-ОПП (про взяття на облік у податковому органі)
 - повідомлення про взяття на облік у Пенсійному фонді України
- ▶ Термін відкриття рахунку - від 1 дня
- ▶ Необхідно уточнити, чи повідомляє банк про відкриття рахунку податкову інспекцію

Виготовлення печатки (якщо необхідно)

- ▶ необхідно звернутися в компанію, що займається виготовленням печаток
- ▶ термін виготовлення печатки - 1-2 робочих дні
- ▶ не вимагається отримання попереднього дозволу від органів МВС

Реєстратори розрахункових операцій (І)

- ▶ Залежно від діяльності, що здійснює ФОП, може виникнути необхідність використання реєстраторів розрахункових операцій (РРО)
- ▶ ФОП на загальній системі оподаткування, які проводять розрахункові операції в готівковій та / або безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо) при продажі товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, повинні застосовувати **реєстратори розрахункових операцій (РРО)**
- ▶ До РРО належать: електронний контрольно-касовий апарат (до них також прирівнюються торговельні автомати), електронний контрольно-касовий реєстратор, комп'ютерно-касова система, електронний таксометр, автомат з продажу товарів (послуг) і т.д.
- ▶ РРО реєструються і ставляться на облік у податковому органі за місцем реєстрації ФОП
- ▶ Опломбуванням РРО та переведенням його у фіскальний режим займаються спеціальні центри сервісного обслуговування (ЦСО)

Реєстратори розрахункових операцій (II)

- ▶ Для реєстрації РРО ФОП подає до податкових органів:
 - ▶ Заяву про реєстрацію РРО за формою № 1-РРО (див. Додаток № 4), що також можна подати в електронному вигляді;
 - ▶ Копію документа, що підтверджує факт купівлі або безоплатного отримання РРО у власність, або іншого документа, що підтверджує право власності або на користування РРО;
 - ▶ Копію документа на право власності або іншого документа, що дає право на розміщення господарської одиниці, де буде використовуватися РРО;
 - ▶ Копію договору ФОП з ЦСО на обслуговування та ремонт РРО.
- ▶ Рішення про реєстрацію РРО приймається протягом 2 робочих днів після отримання документів
- ▶ Після прийняття позитивного рішення ФОП видається довідка про резервування фіскального номера РРО за спеціальною формою, що діє протягом 5 робочих днів з дати її видачі. Протягом цього періоду необхідно забезпечити переведення у фіскальний режим роботи (занести фіскальний номер до фіскальної пам'яті РРО, персоналізувати і опломбувати РРО в ЦСО)
- ▶ ФОП повинні видавати особі, яка отримує або повертає товар, розрахунковий документ (наприклад, чек)

Перехід зі спрощеної на загальну систему оподаткування

Перехід зі спрощеної на загальну систему оподаткування

Для переходу на загальну систему оподаткування ФОП необхідно:

- ▶ здати **свідоцтво** платника ЄП* до податкової інспекції за місцем реєстрації
- ▶ не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку нового звітного кварталу (року) подати заяву про обрання спрощеної системи оподаткування з відміткою про перехід на загальну систему оподаткування (див. Додаток № 5). У заяві потрібно вказати причину відмови від спрощеної системи, наприклад «самостійна відмова у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів»
- ▶ якщо ФОП не був платником ПДВ, але відповідає критеріям обов'язкової ПДВ реєстрації або прийняв рішення зареєструватися в добровільному порядку, ФОП зобов'язаний подати заяву про реєстрацію платником ПДВ у такі строки:

Умова	Термін подачі заяви
При обов'язковій реєстрації: • Якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів / послуг, що обкладаються ПДВ, нарахована / отримана протягом останніх 12 календарних місяців, перевищує 300 тис. грн. (без урахування ПДВ)	• не пізніше 10 числа першого календарного місяця, в якому здійснено перехід на загальну систему
При добровільній реєстрації: • Якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів / послуг, що обкладаються ПДВ, нарахована / отримана протягом останніх 12 календарних місяців, НЕ перевищує 300 тис. грн. (без урахування ПДВ), у тому числі якщо оподатковувані операції відсутні	• не пізніше ніж за 20 календарних днів до початку податкового періоду, з якого такі особи вважатимуться платниками ПДВ та матимуть право на податковий кредит і виписку податкових накладних

*З 1 січня 2014 р. було скасовано свідоцтво платника ЄП та платника ПДВ. Дані свідоцтва тепер замінює Витяг з реєстру платників податків. При цьому, раніше видані свідоцтва є дійсними до моменту його отримання

Податкове навантаження

Податкове навантаження

До ФОП на загальній системі оподаткування застосовуються такі податки / збори (див. далі більш докладно)

- ▶ Податок на доходи фізичних осіб
- ▶ Єдиний соціальний внесок
- ▶ Податок на додану вартість
- ▶ Збір за провадження певних видів підприємницької діяльності / торговий патент

ПДФО

Об'єкт оподаткування

- ▶ Об'єктом оподаткування є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом (виручка від господарської діяльності ФОП у грошовій та негрошовій формі) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такого ФОП
- ▶ Доходи, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування, включаються до доходів звітного періоду за певною датою на підставі первинних документів, що підтверджують отримання платником податку доходів (обов'язковість ведення і зберігання таких документів передбачена правилами ведення бухгалтерського обліку)
- ▶ Податкове законодавство не вказує дату, з якої варто визнавати доходи ФОП. У своїх роз'ясненнях податкові органи підкреслюють, що доходи ФОП на загальній системі варто визнавати за фактом отримання таких доходів (наприклад, зарахування коштів на банківський рахунок / в касу)

ПДФО

Облік витрат

- ▶ ФОП може відняти з доходів від підприємницької діяльності витрати, що **пов'язані з господарською діяльністю**
- ▶ Витратами, що пов'язані з господарською діяльністю, вважаються **документально підтверджені витрати**, що включаються до витрат операційної діяльності згідно з розділом III Податкового кодексу

- ▶ ФОП може вчитати зі свого доходу тільки ті витрати, які:
 - ▶ пов'язані з продажем товарів / послуг і спрямовані на отримання доходу
 - ▶ включаються до витрат господарської діяльності підприємств відповідно до розділу III Податкового кодексу "Податок на прибуток підприємств"
 - ▶ підтверджені первинними документами
- ▶ Обмеження на відображення витрат, що передбачені розділом III Податкового кодексу для підприємств, застосовуються і до ФОП
- ▶ На практиці існують додаткові обмеження (див. нижче)

ПДФО

Первинні та розрахункові документи

- ▶ ФОП повинні вести Книгу обліку доходів і витрат, записи в яку вносяться на основі **первинних документів**
- ▶ ФОП повинні зберігати первинні документи, обов'язковість ведення і зберігання яких передбачена правилами ведення бухгалтерського обліку (можуть бути складені на паперових або машинних носіях)
- ▶ Первинними документами можуть бути: товаро-транспортна накладна, накладна, договір, акт виконаних робіт / наданих послуг, акт закупівлі, розрахунково-платіжні відомості про виплату зарплати, інші документи, що підтверджують факт здійснення господарської операції
- ▶ Податкові органи також вимагають зберігання **розрахункових** документів для підтвердження витрат. Розрахунковими документами можуть бути:
 - ▶ при готівкових розрахунках: фіскальні чеки РРО, товарні чеки, розрахункові квитанції, проїзні документи, квитанції до прибуткових касових ордерів
 - ▶ при безготівкових розрахунках: платіжні доручення, виписки банку
- ▶ ФОП зобов'язані зберігати документи, що **підтверджують походження товарів** (договір, накладна, чеки)

ПДФО

Книга обліку доходів і витрат ФОП: нова форма

- ▶ ФОП зобов'язані вести Книгу обліку доходів і витрат
- ▶ Її нова форма затверджена 16 вересня 2013 р.

Період обліку (день, місяць, квартал, рік)	Сума доходу, отриманого від провадження господарської діяльності або незалежної професійної діяльності	Сума повернутих коштів за товари (роботи, послуги)	Загальна сума отриманого доходу, яка підлягає декларуванню (гр. 2 - гр. 3)	Витрати, що пов'язані з господарською діяльністю або незалежною професійною діяльністю				Сума чистого оподаткованого доходу (гр. 4 - гр. 6 - гр. 7 - гр. 8)
				Реквізити документа, що підтверджує понесені витрати	Сума витрат, пов'язаних з придбанням товарів (робіт, послуг)	Витрати на оплату праці найманих осіб	Інші витрати, пов'язані з отриманням доходу	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

- ▶ Книга повинна бути зареєстрована в податковій інспекції за місцем проживання фізичної особи (реєстрація безкоштовна)
- ▶ Відбулося скасування ведення книг для найманих працівників. Тепер весь дохід відображається у ФОП

Книга обліку доходів і витрат ФОП: загальні правила

- ▶ Записи про доходи та документально підтверджені витрати вносяться за кожен робочий день, коли отримано дохід
- ▶ Книги доходів і витрат можуть вестись у паперовому або електронному вигляді
- ▶ Якщо ФОП обирає паперову Книгу обліку доходів і витрат:
 - ▶ її ведення відбувається вручну у вигляді зошита чи блокнота в прошитому вигляді з пронумерованими сторінками
 - ▶ записи вносяться кульковою або чорнильною ручкою (виправлення здійснюються шляхом нового запису і завіряються ФОП)
- ▶ Якщо ФОП обирає електронну Книгу, необхідно:
 - ▶ отримати посилені сертифікати відкритих ключів (сформовані акредитованими центрами сертифікації ключів)
 - ▶ укласти договір з Податковою інспекцією та направити їй заяву для отримання Книги
 - ▶ Податкова інспекція направляє повідомлення про реєстрацію Книги ФОП протягом 3 робочих днів із зазначенням реєстраційного номера Книги та дати її реєстрації
- ▶ ПДВ: Якщо ФОП не зареєстрований платником ПДВ, його **витрати відображаються з урахуванням ПДВ**
- ▶ Якщо ФОП зареєстрований платником ПДВ, ПДВ **не включається ані до доходів, ані до витрат**
- ▶ Дані Книги обліку доходів і витрат використовуються для заповнення податкової декларації за звітний період (рік)

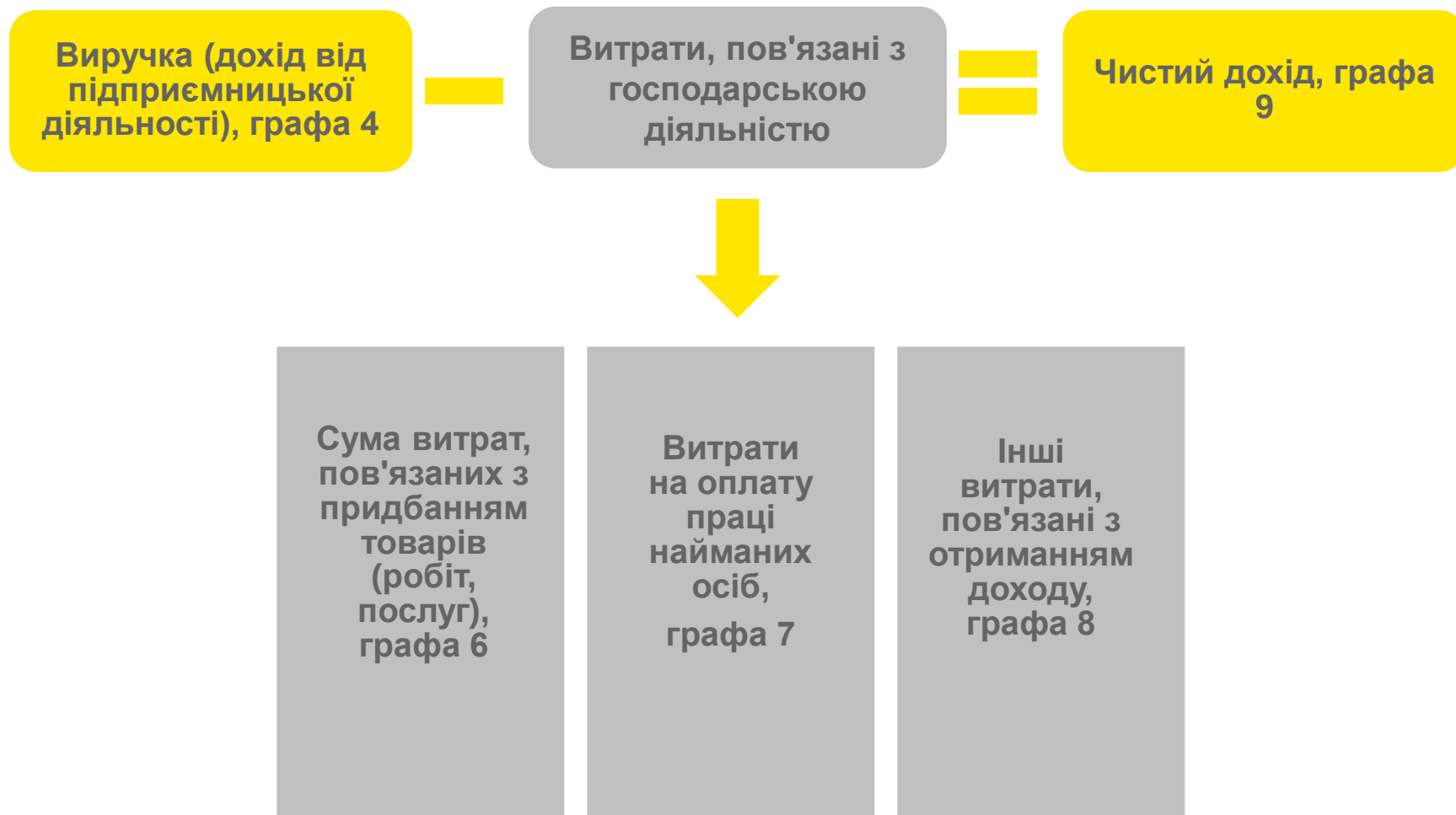
ПДФО

Книга обліку доходів і витрат ФОП: загальні правила

- ▶ Нова форма Книги містить **9 граф**
 - ▶ У графі 1 вказується дата запису
 - ▶ У графі 2 відображається сума доходу, отриманого від провадження господарської діяльності
 - ▶ У графі 3 - сума повернутих коштів за товари (роботи, послуги)
 - ▶ У графі 4 - загальна сума отриманого доходу, яка підлягає декларуванню (графа 2 - графа 3)
 - ▶ Графи 5-8 відображають витрати, пов'язані з господарською діяльністю чи незалежною професійною діяльністю:
 - ▶ Графа 5 вказує реквізити документа, що підтверджує понесені витрати
 - ▶ Графа 6 - суму витрат, пов'язаних з придбанням товарів (робіт, послуг)
 - ▶ Графа 7 - витрати на оплату праці найманих осіб
 - ▶ Графа 8 - інші витрати, пов'язані з отриманням доходу
 - ▶ І заключна 9 графа відображає суму чистого оподаткованого доходу (4 гр. - гр. 6 - гр. 7 - гр. 8)

ПДФО

Книга обліку доходів і витрат ФОП (І)

ПДФО

Книга обліку доходів і витрат ФОП (II)

Графа 1

Період обліку (день, місяць, квартал, рік)

Вказується дата заповнення графи

Графа 2

Сума доходу, отриманого від провадження господарської діяльності

Сума отриманого доходу відображається з сумарним підсумком за місяць, квартал, рік, а саме: кошти, які прийшли на поточний рахунок, в касу платника податку та / або отримані готівкою, сума заборгованості, за якою минув строк позовної давності, вартість безкоштовно отриманих товарів (робіт, послуг)

Графа 3

сума повернутих коштів за товари (роботи, послуги)

Тут вказується сума коштів, повернутих ФОП, за товари (роботи і послуги) та / або повернутої передоплати

ПДФО

Книга обліку доходів і витрат ФОП (III)

Графа 4

Загальна сума отриманого доходу, яка підлягає декларуванню

Розраховується як різниця між графою 2 і графою 3:
[сума доходу, отриманого від здійснення господарської діяльності] - [сума повернутих ФОП коштів за товари (роботи, послуги)]

Графа 5

Реквізити документа, що підтверджує понесені витрати

Реквізити документа*
(касовий ордер, квитанція, податкова накладна, платіжне доручення, акт закупівлі (виконаних робіт, наданих послуг), фіскальний чек і т.д.)

Графа 6

Сума витрат, пов'язаних з придбанням товарів (робіт, послуг)

Тут відображається сума документально підтверджених витрат, які безпосередньо пов'язані з отриманням доходу за підсумками дня

* Податкові органи вважають, що такими реквізитами є (1) назва документа, (2) дата і місце складання, найменування ФОП-укладача, (3) обсяг і зміст операції, одиниця виміру, (4) посади осіб, відповідальних за здійснення операції і правильність її оформлення, (5) підпис та інші дані, що дозволяють ідентифікувати учасника операції

ПДФО

Книга обліку доходів і витрат ФОП (IV)

Графа 7

Витрати на оплату праці найманих осіб

Відображається сума витрат на оплату праці та нарахування на оплату праці найманих осіб, понесені у звітному місяці

Графа 8

Інші витрати, пов'язані з отриманням доходу

Відображається сума фактично понесених інших витрат, які мають безпосередній зв'язок з отриманням доходів, що не згадані в графах 6 і 7, наприклад: витрати на оплату послуг, зв'язку, орендних і комунальних платежів і т.д.

Графа 9

Сума чистого оподаткованого доходу

Розраховується як різниця між графою 4 і сумою граф 6, 7, 8: [загальна сума доходу за звітний період, яка підлягає декларуванню] - [сума витрат, пов'язаних з придбанням товарів (робіт, послуг)] + + (витрати на оплату праці найманих осіб) + + (інші витрати, пов'язані з отриманням доходу)]

ПДФО

Книга обліку доходів і витрат ФОП (V)

- ▶ Облік ведеться в гривні, виходячи з ціни придбання
- ▶ При великій номенклатурі та істотній різниці в ціні придбання товарів і матеріалів рекомендуємо вести окрему форму кількісного та вартісного обліку придбання та вибуття запасів (по суті, «складський» облік)
- ▶ Книга заповнюється в гривнях з копійками наростаючим підсумком за рік, можливі проміжні підсумки (місяць, квартал)
- ▶ Книга зберігається протягом 3 років після закінчення звітного періоду

Спірні і проблемні моменти (I)

Які витрати вважаються пов'язаними з господарською діяльністю ФОП?

- ▶ З господарською діяльністю ФОП пов'язані витрати, безпосередньо пов'язані з одержанням доходу
- ▶ Податковий кодекс відносить до витрат, безпосередньо пов'язаних з отриманням доходу, будь-які витрати, які можуть включатися підприємствами в «витрати, які включаються у витрати операційної діяльності» відповідно до розділу III Податкового кодексу (тобто більшість звичайних витрат ФОП, включаючи оренду, рекламу, ПММ і т.п.).

- ▶ Податкові органи схильні трактувати «безпосередній» зв'язок витрат і доходів вузько

- ▶ Податкові органи можуть наполягати на тому, що з виручки ФОП можуть відніматися лише прямі («операційні» у значенні Розділу III ПКУ) витрати, зазначені в Книзі (тобто витрати на придбання проданих товарів і заробітну плату)
- ▶ Правомірність вирахування «інших» витрат ФОП необхідно буде доводити. Доведення зв'язку непрямих витрат (оренди, реклами, комунальних послуг тощо) з продажем конкретних товарів / послуг може бути проблематичним

Спірні і проблемні моменти (II)

- ▶ Чи можуть ФОП включати до витрат амортизацію?
- ▶ Податковий кодекс **дозволяє** включати у витрати амортизаційні відрахування щодо основних засобів, що використовуються у господарській діяльності. Формально ФОП **мають право** амортизувати витрати на придбання основних засобів, що використовуються **виключно** у підприємницькій діяльності (для нарахування амортизації, найімовірніше, ФОП доведеться вести бухгалтерський облік основних засобів)
- ▶ Разом з тим , податкові органи наполягають на тому , що ФОП **не мають права** на включення амортизаційних відрахувань до складу витрат, оскільки законодавством не передбачено обов'язкове ведення бухгалтерського обліку фізичними особами

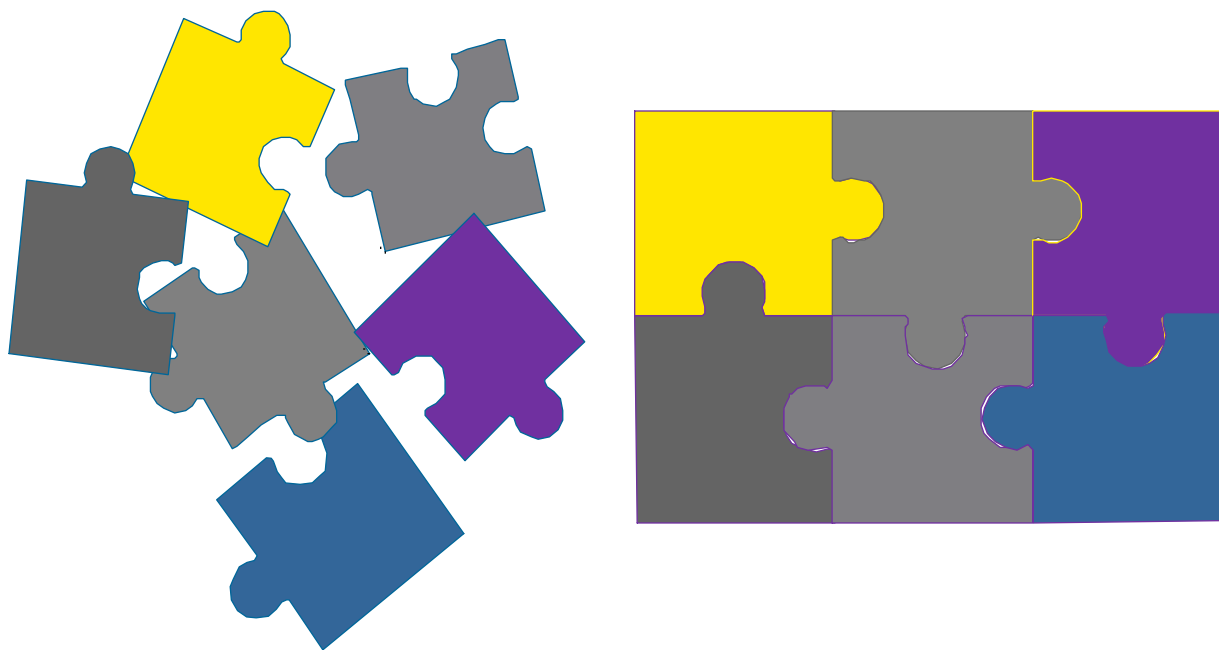
Спірні і проблемні моменти (III)

Коли визнавати витрати?

- ▶ Записи про фактично понесені витрати повинні вноситися до Книги в день операції на підставі первинного документа. При цьому право визнати витрати (тобто зменшити суму виручки на суму витрат) у ФОП може виникнути не відразу
- ▶ Момент визнання витрат ФОП Податковим кодексом не врегульовано
- ▶ Податкові органи наполягають, що ФОП може визнати витрати (у межах року):
 - після фактичної оплати (підтвердженої розрахунковими документами) і
 - після отримання доходу, прямо пов'язаного з відповідними витратами
- ▶ Приклад: якщо на момент продажу ФОП не оплатив товари, які були продані, витрати на придбання товарів не визнаються до моменту оплати
- ▶ Не врегульовано питання про те, на підставі якого документа визнавати витрати, якщо розрахунковий документ (напр. платіжне доручення) оформляється пізніше первинного (напр. акт виконаних робіт при відстрочці оплати). Оскільки податкові органи наполягають на тому, що моментом визнання витрат повинен бути момент фактичного отримання коштів (виручки), то розрахунковий документ виглядає більш прийнятним
- ▶ **Можливість декларування збитків прямо не передбачена:** податкові органи, найімовірніше, будуть продовжувати наполягати на тому, що витрати можуть визнаватися в сумі, що «відповідає» розмірам отриманих доходів (тобто збитки не переносяться на наступний рік)

ПДФО

Облік окремих видів витрат

ПДФО

Облік окремих видів витрат (I)

- ▶ Витрати на придбання товарів, якими ФОП торгує (графа 6):
 - ▶ Якщо ФОП продає товари, то витрати на їх придбання визнаються в момент отримання доходу від продажу
 - ▶ Порядок обліку витрат з придбання товарів і матеріалів (пробники, реєстраційні пакети, подарунки для рекламних цілей і т.п.) для ФОП, які отримують дохід від надання **послуг**, не врегульовано. Якщо ФОП приймає рішення враховувати зазначені витрати, вартість таких товарів і матеріалів, найімовірніше, буде відображатися в графі 8 Книги як інші витрати
- ▶ Зарплата працівникам (секретар, помічники, бухгалтер) і єдиний соціальний внесок (графа 7):
 - ▶ Зарплата та ЄСВ враховуються в Книзі щомісяця в момент виплати зарплати та перерахування ЄСВ до бюджету. Законодавство не ставить облік таких витрат у залежність від отримання доходу, але податкові органи традиційно пов'язують право на визнання витрат з отриманням доходу (тобто якщо в конкретному місяці ФОП не отримує доходу, то витрати на виплату заробітної плати заносяться до Книги, але «заморожуються» до отримання доходу)
 - ▶ Якщо співробітник безпосередньо не бере участі в продажі товарів / послуг, право включення заробітної плати до витрат може бути поставлено під сумнів

ПДФО

Облік окремих видів витрат, графа 8 (II)

- ▶ Витрати ФОП, пов'язані з організацією та проведенням заходів, що сприяють реалізації товарів (послуг) (оренда приміщень, промо-стійок, проекторів, придбання пробників і товарів для безкоштовної роздачі):
 - ▶ Розділ III Податкового кодексу дозволяє підприємствам включати витрати на збут і рекламу, у тому числі організацію презентацій / свят, придбання і розповсюдження подарунків **з рекламними цілями**. Якщо заходи носять рекламний характер і спрямовані на підвищення обсягу продажів, ФОП, що продає продукцію, в принципі може розглядати дані витрати як витрати на рекламу
 - ▶ Податкові органи можуть оскаржити право ФОП включати до витрат витрати на рекламу через неможливість довести «безпосередність» зв'язку витрат на рекламу з отриманням доходу від продажу конкретних товарів / послуг
 - ▶ Оскільки Розділ III Податкового кодексу відносить такі витрати до «інших», а податкові органи вважають, що ФОП може відносити на витрати тільки ті, які визначені Розділом III як «операційні», є високий ризик оскарження податковими органами правомірності включення таких витрат
 - ▶ Якщо організація презентацій / рекламних заходів входить в обов'язки ФОП, яке постачає послуги на підставі договору з виробником товарів (напр. послуги з стимулювання збуту і залучення нових покупців для мережі), дані витрати повинні включатися до витрат ФОП
 - ▶ ФОП бажано підготувати додаткові документи, що підтверджують рекламний характер витрат і їх зв'язок з продажем товарів / послуг (план рекламної акції, розпорядження про проведення рекламної акції тощо)

- ▶ **Витрати ФОП на придбання листівок, каталогів, друкованих матеріалів для польових акцій (що містять інформацію про продукцію, яку продає ФОП)** можуть включатися до витрат як витрати на рекламу (див. коментарі до витрат з організації заходів)
- ▶ **Витрати ФОП, пов'язані з придбанням квитків на навчальні семінари мережі, продукцією якої ФОП торгує:** витрати на навчання, як правило, не включаються до витрат. ФОП може включити витрати на участь у семінарах тільки, якщо доведе, що участь у семінарах є необхідною для продажу товарів / послуг ФОП (що теоретично може підтверджуватися договором між мережею та ФОП)
- ▶ **Особисте замовлення товарів (для використання на презентаціях і для навчання представників)** може включатися до витрат **виключно** в тому випадку, якщо з первинних документів буде очевидно, що:
 - ▶ товар купується для безкоштовного розповсюдження серед потенційних покупців з метою реклами (для ФОП, що продають товар), або ж
 - ▶ використання товару на презентаціях є обов'язком ФОП за договором про надання послуг (для ФОП, що надають послуги)
- ▶ ФОП необхідно буде підтвердити, що товари фактично були використані на презентаціях (а не в особистих цілях)
- ▶ Оскільки Розділ III Податкового кодексу відносить такі витрати до «інших», а податкові органи вважають, що ФОП може відносити до витрат тільки ті, які визначені Розділом III як «операційні», є високий ризик заперечування податковими органами правомірності включення таких витрат

ПДФО

Облік окремих видів витрат, графа 8 (IV)

- ▶ Витрати ФОП на проїзд та проживання в межах України (авіа- та залізничні квитки, проживання в готелі) для участі в конференціях:
- ▶ Найімовірніше, не включатимуться до витрат ФОП. Якщо ФОП прийме рішення відображати відповідні витрати, необхідно буде довести, що мета поїздки була **прямо** пов'язана з:
 - ▶ отриманням доходу (тобто з продажем продукції для ФОП, що продає продукцію), або ж
 - ▶ з наданням послуг за договором (тобто якщо відповідна поїздка здійснюється ФОП в рамках надання послуг)
- ▶ **Представницькі витрати (харчування, чай, кава):** Розділ III Податкового кодексу дозволяє включати у витрати представницькі витрати. Але сюди не включаються витрати на алкоголь і тютюнові вироби. Разом з тим, податкові органи, найімовірніше, будуть заперечувати право ФОП на визнання зазначених витрат, заперечуючи «безпосередній» зв'язок з отриманням доходу

ПДФО

Облік окремих видів витрат, графа 8 (V)

- ▶ Витрати ФОП на придбання / пошив спеціального одягу (костюми представників, куртки, кепки): найімовірніше, не будуть включатися до витрат ФОП, тому що Податковий кодекс обмежує включення витрат на придбання форменого одягу; крім того, одяг може використовуватися і в особистих цілях
- ▶ Якщо ФОП прийме рішення враховувати зазначені витрати в якості «інших» витрат (графа 8 Книги), ФОП необхідно буде довести, що:
 - ▶ одяг **необхідний** ФОП для продажу товарів / поставки послуг (напр. придбання одягу є умовою мережі, продукцію якої реалізує ФОП, що зазначено в договорі між мережею та ФОП)
 - ▶ одяг використовувався **виключно** з метою здійснення господарської діяльності (тобто для отримання доходу) ФОП і **не використовувався** в особистих цілях
- ▶ Ризик конфлікту з податковими органами у зв'язку з відображенням зазначених витрат досить високий

ПДФО

Облік окремих видів витрат, графа 8 (VI)

- ▶ Витрати на оренду автомобіля, ПММ, ТО, страхування орендованого автомобіля
- ▶ Розділ III Податкового кодексу дозволяє включати витрати на оренду основних засобів, ПММ, ТО, страхування орендованого автомобіля
- ▶ Разом з тим, податкові органи традиційно заперечують право ФОП відображати витрати, пов'язані з орендою автомобіля, оскільки:
 - ▶ автомобіль може використовуватися **не лише** в підприємницькій діяльності
 - ▶ витрати на оренду автомобіля для більшості ФОП прямо не пов'язані з отриманням доходу (крім ФОП, що надають транспортні послуги)
- ▶ Якщо ФОП прийме рішення враховувати витрати на оренду і утримання автомобіля, необхідно буде оформити додаткові документи, які підтверджують, що автомобіль використовується ФОП виключно для продажу товарів / надання послуг:
 - ▶ Договір оренди / страхування автомобіля повинен бути укладений з ФОП як суб'єктом підприємницької діяльності
 - ▶ ФОП необхідно буде оформляти шляхові листи, щоб підтвердити використання автомобіля **виключно** в підприємницькій діяльності - дані шляхові листи можуть мати встановлену законом форму (з 10.12.2013 р.)

- ▶ **Адміністративні витрати** (оренда офісу, канцтовари, комунальні послуги для офісу, охорона офісу, оренда комп'ютерів і оргтехніки):
- ▶ Розділ III Податкового кодексу дозволяє відображати адміністративні витрати, в тому числі на оренду офісу та оргтехніки. Договір оренди повинен бути укладений з ФОП як підприємцем. Разом з тим, податкові органи можуть оскаржити право ФОП на витрати, мотивуючи неможливістю простежити прямий зв'язок з продажем товарів / наданням послуг
- ▶ Витрати на оренду квартир під офіс в витрати ФОП не включаються
- ▶ Якщо діяльність здійснюється у власній квартирі ФОП, існує ризик неможливості відображення адміністративних витрат вище, тому що неможливо виділити частину послуг, використаних у господарській діяльності
- ▶ Оскільки Розділ III Податкового кодексу відносить такі витрати до «інших», а податкові органи вважають, що ФОП може відносити на витрати тільки ті, які визначені Розділом III як «операційні», є високий ризик заперечення податковими органами правомірності включення таких витрат
- ▶ **Витрати, пов'язані з оплатою послуг зв'язку** (пошта, інтернет, телефон, телефакс, мобільний зв'язок): включення до складу витрат ФОП є проблематичним (особливо витрати на мобільний зв'язок по передплатним карткам / домашній телефон / інтернет)
- ▶ Телефонні розмови контрактних абонентів (за договорами, укладеними з ФОП як підприємцем) можуть включатися до витрат ФОП, якщо ФОП буде вести журнал дзвінків, надасть договори на підключення, деталізовані рахунки оператора, перелік абонентів, яким здійснювались дзвінки і з якими велися переговори і т. д., і зможе довести, що переговори велися у зв'язку з придбанням / постачанням товарів / наданням послуг

ПДФО

Облік окремих видів витрат, графа 8 (VIII)

- ▶ **Амортизація основних засобів** (витрати на придбання меблів, автомобіля, проектора, оргтехніки для офісу):
- ▶ Податкові органи наполягають на тому, **що ФОП в принципі не мають права на включення амортизаційних відрахувань** до складу витрат, оскільки законодавством не передбачено ведення бухгалтерського обліку фізичними особами. Водночас, Податковий кодекс не забороняє ФОП відображати амортизаційні відрахування щодо основних засобів, що використовуються виключно у підприємницькій діяльності

ПДФО

Облік окремих видів витрат, графа 8 (ІХ)

- ▶ НЕ включаються до витрат ФОП видатки на:
 - ▶ Задоволення особистих потреб ФОП (що не пов'язані з його господарською діяльністю)
 - ▶ на придбання подарунків, що розповсюджуються не з метою реклами продукції / послуг, які надає ФОП
 - ▶ на організацію презентацій і свят, не пов'язаних з рекламою продукції / послуг, які надає ФОП
 - ▶ на задоволення потреб фізичних осіб, що не пов'язані з рекламою продукції / послуг, які надає ФОП, і витратами на відрядження співробітників ФОП (їжа, напої)

ПДФО

Ставки та порядок сплати

- ▶ Ставка податку:
 - ▶ **15%** бази оподаткування (тобто чистого доходу)
 - ▶ **17%**, якщо загальна сума місячного оподатковуваного доходу перевищує 10-кратний розмір мінімальної зарплати, встановленої на 1 січня звітного року (1218 грн. у 2014 році), з суми такого перевищення*
 - ▶ Розрахунок податку із застосуванням 17%-вої ставки здійснюється ФОП при заповненні річної декларації про доходи
 - ▶ При цьому 17% застосовується до частини середньомісячного річного доходу, що перевищує десятикратний розмір мінімальної зарплати. Розмір середньомісячного річного доходу розраховується як сума загальних місячних оподатковуваних доходів, поділена на кількість календарних місяців, протягом яких платником податку було одержано такі доходи у звітному році
- ▶ Податок сплачується авансовими платежами в розмірі 25% від суми доходу за минулий податковий рік (у співставних умовах) щокварталу (до 15 березня, 15 травня, 15 серпня і 15 листопада)⁷
- ▶ ФОП має право зменшувати суму авансових платежів, якщо сума отриманого доходу за попередній календарний квартал поточного року зменшилася більше, ніж на 20%, в порівнянні з розрахованою очікуваною сумою доходу за даний квартал
- ▶ Остаточний розрахунок податку за звітний рік здійснюється платником податку самостійно згідно з даними, наведеними в річній податковій декларації, з урахуванням сплачених протягом року авансових податкових платежів і суми плати за торговий патент, підтверджених документально
- ▶ Надміру сплачені суми податку підлягають зарахуванню у рахунок майбутніх податкових зобов'язань або поверненню платнику податку

Податок на додану вартість

ФОП, що зареєстровані платниками ПДВ:

- ▶ нараховують ПДВ при здійсненні операцій з продажу товарів (робіт, послуг)
- ▶ сплачують позитивну різницю між загальною сумою податкових зобов'язань з ПДВ, що виникли у зв'язку з продажем товарів протягом звітного періоду, та сумою податкового кредиту за ставкою 20% протягом 10 днів після граничного строку на подання декларації з ПДВ
- ▶ виписують податкові накладні
- ▶ мають право отримувати податковий кредит з ПДВ, нарахованого (сплаченого) у зв'язку з придбанням товарів (послуг) при дотриманні загальних умов, передбачених розділом V Кодексу
- ▶ мають право отримати бюджетне відшкодування на загальних підставах (але на практиці стикаються з труднощами)
- ▶ З 1.1.2014 р. (за необхідності) замість свідоцтва платника ПДВ ФОП може отримати від контролюючого органу Витяг з Реєстру платників податків. Для цього йому потрібно подати заяву в контрольний орган (Додаток № 9). Даний витяг безкоштовно надається протягом двох робочих днів після отримання запиту.

Податок на додану вартість

Реєстрація платником

- ▶ Реєстрація ФОП платником ПДВ є обов'язковою, якщо загальний обсяг виручки за останні 12 календарних місяців перевищує 300 тис. грн. (без урахування ПДВ)
 - необхідно подати заяву в податковий орган не пізніше 10 числа календарного місяця, що настає за місяцем, в якому загальний обсяг оподатковуваних операцій досяг 300 тис. грн.
 - термін реєстрації платником ПДВ становить 5 робочих днів
- ▶ ФОП має право добровільно зареєструватися платником ПДВ, якщо оподатковувані операції відсутні або обсяги оподатковуваних операцій є меншими, ніж 300 тис. грн. за останні 12 календарних місяців
- ▶ Як у випадку обов'язкової, так і добровільної реєстрації, необхідно подати до податкової інспекції заяву за формою 1-ПДВ (див. Додаток № 10)
- ▶ У разі добровільної реєстрації, заява подається не пізніше, ніж за 20 календарних днів до початку податкового періоду, в якому ФОП вважатиметься платником ПДВ
- ▶ Не може бути платником ПДВ ФОП - платник єдиного податку, за винятком платників 3(5) груп, які сплачують ЄП за ставкою 3(5)% зі сплатою ПДВ
- ▶ Як ФОП-платники ПДВ, так і не платники ПДВ підлягають перевіркам контрольних органів

Єдиний соціальний внесок

Ставки

- ▶ Basis of calculation of the unified social contribution (ЄСВ) is the sum of income from activities, which is subject to taxation of PДФО
- ▶ **Rate of ЄСВ** - 34,7% of the basis of calculation, which includes mandatory participation in the pension insurance system and insurance against unemployment
- ▶ The sum of ЄСВ cannot be less than the minimum insurance contribution for a month, **in which income is received** (*minimum contribution = 34,7% of minimum wage*)*, and the maximum amount of the basis for calculation of ЄСВ is limited by 17 subsistence minimums established in the corresponding month
- ▶ Throughout the entire 2014 year, the monthly minimum contribution is:

34,7% від 1218 грн. = 422,65 грн.

- ▶ In 2014 year, the maximum basis of calculation of ЄСВ - 20 706 грн.

* - *If in any of the months income was not received, ЄСВ is not paid*

Єдиний соціальний внесок

Порядок сплати

- ▶ ФОП на загальній системі оподаткування протягом календарного року сплачують авансові платежі з ЄСВ в розмірі 25% річної суми ЄСВ, обчисленої від суми ЄСВ оподаткованого доходу за минулий рік, щокварталу (до 15 березня, 15 травня, 15 серпня і 15 листопада)
 - ▶ *Наприклад, якщо чистий річний дохід ФОП склав минулого року 120 000 грн., то ФОП необхідно сплатити в поточному році щокварталу ЄСВ у розмірі:*
$$(120\,000 * 34,7\%) / 4 = 10\,410 \text{ грн.}$$
- ▶ За підсумками року **до 10 лютого** року, наступного за звітним (тобто за 2014 р. - до 10 лютого 2015 р.) здійснюється доплата на підставі даних річної податкової декларації. Тобто до 10 лютого наступного року відбувається доплата з ЄСВ
- ▶ **Добровільна участь** є можливою в системі страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (при цьому ставка ЄСВ складе 36,6%) або в системі страхування від нещасного випадку на виробництві (ставка ЄСВ - 36,21%). За бажанням участі у всіх видах загальнообов'язкового державного соціального страхування ставка ЄСВ складе 38,11%

Торговий патент (I)

► ФОП, що здійснює:

- торговельну діяльність у пунктах продажу товарів (крім ринків)
- діяльність з надання платних побутових послуг за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України
- торгівлю валютними цінностями у пунктах обміну іноземної валюти
- діяльність у сфері розваг (крім проведення державних грошових лотерей)

Обов'язково сплачувати *збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності* та отримувати торговий патент⁸

- Ставка збору встановлюється органами місцевого самоврядування з розрахунку на місяць у відповідному розмірі від мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня календарного року (від 0,02 до 1,2 розміру мінімальної зарплати)
- Збір сплачується за місцем розташування пункту продажу товарів / надання послуг або за місцем реєстрації платника (у разі торгівлі через пересувну торговельну мережу)
- Збір сплачується:
 - за здійснення торговельної діяльності з придбанням короткострокового торгового патенту - не пізніше, як за 1 календарний день до початку діяльності (ставка збору за один день становить 0,02 розміру мінімальної заробітної плати)
 - за здійснення торговельної діяльності (крім діяльності з придбанням короткострокового торгового патенту), діяльності з надання платних послуг - щомісяця, не пізніше 15 числа перед звітним місяцем

Торговий патент (II)

- ▶ Для придбання торгового патенту ФОП подає до податкового органу за місцем сплати збору заяву з наступною інформацією:
 - ПІБ, реєстраційний номер облікової картки платника податків
 - місцезнаходження ФОП
 - вид діяльності, для якої має бути придбано торговий патент
 - вид торгового патенту (наприклад, на право здійснення торговельної діяльності)
 - підтвердження сплати збору за здійснення деяких видів підприємницької діяльності
 - найменування та місцезнаходження пункту продажу товарів, надання платних послуг, позначення «виїзна торгівля»
 - назва, дата, номер документа, що засвідчує право власності (оренди) на приміщення, де здійснюється діяльність
 - період, на який має бути придбано торговий патент (зазвичай 12 календарних місяців)

Торговий патент (III)

- ▶ Крім заяви на отримання торгового патенту, ФОП необхідно для його отримання подати для звірки до районної податкової за місцем продажу товарів або надання послуг оригінали або нотаріально завірені копії таких документів:
 - ▶ виписка або свідоцтво про державну реєстрацію ФОП
 - ▶ документ на приміщення (наприклад, договір оренди)
 - ▶ квитанція про сплату збору за патент
 - ▶ ліцензія (якщо магазин, кіоск продають сигарети і алкоголь)
 - ▶ паспорт на ФОП
- ▶ Такі оригінали або нотаріально завірені копії не залишаються в податковій інспекції
- ▶ Торговий патент видається особисто ФОП у триденний термін з дня подачі заявки
- ▶ Датою придбання патенту вважається зазначена в ньому дата

Відносини ФОП з іншими суб'єктами господарювання

- ▶ ФОП може укладати договори про надання послуг з іншими суб'єктами господарювання (наприклад, з компанією прямих продажів)
- ▶ При виплаті доходу ФОП суб'єкт господарювання може не утримувати податок на доходи фізичних осіб у джерела, не нараховувати і не утримувати ЄСВ в разі, якщо ФОП надає послуги в межах обраних ним видів діяльності, надавши при цьому Виписку з ЄДР
 - *таким чином, якщо Ви отримуєте дохід від компанії прямих продажів (далі - КПП), надаючи послуги згідно з обраними видами діяльності, КПП може не утримувати податок на доходи фізичних осіб з такого доходу*

Підтвердження видів діяльності

Витяг з Єдиного державного реєстру

- ▶ У разі необхідності підтвердити **види діяльності** згідно з Класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД) ФОП, слід звернутися до державного реєстратора з відповідним запитом про отримання **Витягу** з державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб підприємців
- ▶ Держреєстратор обробляє запит протягом п'яти робочих днів, визначає вартість **Витягу** залежно від обсягу запитуваної інформації і видає довідку про вартість витягу
- ▶ Для отримання **Витягу** необхідно надати документ, що підтверджує сплату за видачу Витягу. Таким документом може бути копія квитанції, виданої банком, або копія платіжного доручення з відміткою банку

Терміни сплати податків і зборів

Зведена таблиця

Вид платежу	Строк сплати
ПДФО (авансовий платіж, 25%, щокварталу)	до 15 березня, 15 травня, 15 серпня і 15 листопада
ЄСВ (авансовий платіж, 25%, щокварталу)	до 15 березня, 15 травня, 15 серпня і 15 листопада
Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності (щомісяця)	до 15 числа місяця, перед звітним місяцем
ПДВ	10 днів після настання останнього дня подачі декларації (подача декларації - до 20 числа після закінчення звітного місяця)

Звітність

Звітність

Звіт	Державний орган	Строк подачі
Декларація з ПДФО ⁹	до податкової інспекції, щорічно	40 днів після закінчення звітного (податкового) року*, тобто до 10 лютого
Декларація з ПДФО (як податковий агент)	до податкової інспекції, щомісяця	до 20 числа після закінчення звітного (податкового) місяця
Звітність з ПДВ	до податкової інспекції, щомісяця	до 20 числа після закінчення звітного (податкового) місяця
Звітність з ЄСВ	до податкової інспекції, раз на рік	до 10 лютого року, наступного за звітним
Звітність з РРО	до податкової інспекції, щомісяця	до 15 числа місяця, наступного за звітним

* - Зареєстровані протягом року ФОП або ті, хто перейшов на загальну систему оподаткування зі спрощеної, подають податкову декларацію за результатами **звітного кварталу**, в якому почалася діяльність або відбувся перехід

Подання податкової звітності в електронному вигляді

- ▶ Законом передбачений електронний спосіб подання звітності, який не є обов'язковим для ФОП на ЄП
- ▶ Умови електронного подання податкової звітності:
 - ▶ відповідна реєстрація електронного цифрового підпису (ЕЦП)
 - ▶ створення особистого електронного ключа - видається державним Центром сертифікації ключів; є доступним лише підписувачу
 - ▶ створення відкритого ключа – є доступним усім бажаючим
 - ▶ отримання Сертифікату відкритого ключа (сертифікат ключа) - документ, виданий Центром сертифікації ключів, засвідчує належність відкритого ключа підписувачу
 - ▶ термін дії сертифікату - 1 рік
- ▶ При складанні звітності в електронній формі необхідність її складання і подання у паперовій формі відсутня
- ▶ Центр сертифікації на сьогоднішній день має більше 30 філій

Етапи процесу оформлення електронної звітності

1. Мати доступ до комп'ютера з операційною системою від версії Windows XP SP3 до Windows 8.
Відвідати сайт <http://acskidd.gov.ua/>
та ознайомитися з розділом «Реєстрація користувачів».

2. Згідно з інструкцією, слід підготувати необхідний пакет документів, переносні цифрові носії (флешки, CD диски) і відвідати Акредитований центр сертифікації ключів інформаційно-довідкового департаменту Міндоходів (АЦСК ІДД Міндоходів). Дана послуга безкоштовна.

3. Необхідно укласти з податковою інспекцією договір «Про визнання електронних документів». Це можливо зробити в електронній формі за допомогою сайту <http://acskidd.gov.ua/> і завантажити інсталяційний пакет програмного забезпечення «Захист звітності».

4. Після установки і настройки в меню «Договори і заяви» необхідно буде вибрати потрібний варіант договору, що відповідає категорії платника.
Договір підписується за допомогою електронного ключа для підпису, сформованих АЦСК ІДД. Після підписання Договору вже можна відправляти до податкової інспекції звітність в електронному вигляді.

5. Після відправки звітності в електронному вигляді платник на електронну пошту отримує першу квитанцію, яка підтверджує отримання електронного документа. У разі, якщо квитанція не прийшла, документ вважається неотриманим. Копія такої квитанції зберігається в податкових органах.
Датою та часом прийняття звітності є дата та час, зафіксовані у першій квитанції.

6. Як підтвердження прийому поданої звітності в базу податкових органів платнику податків відправляється друга квитанція, що має текстовий формат. У ній вказуються: реквізити прийнятого документа в ел. формі, реєстраційний номер, дата прийому, податковий звітний період та дані відправника квитанції.

Відповідальність

Відповідальність за основні порушення

Вид порушення	Фінансова санкція*	Адміністративна відповідальність
Неподання, несвоєчасне подання податкової декларації (ПДФО і ПДВ)	170 грн. При повторному правопорушенні протягом року - 1020 грн. за кожне таке неподання	від 51 до 136 грн.**
Незабезпечення необхідних строків зберігання первинної документації	від 510 до 1 020 грн.	--
Несвоєчасна сплата самостійно визначених податкових зобов'язань	10-20% погашеної суми боргу (20% при затримці більше 30 календарних днів)	--
Нарахування пені за несвоєчасну сплату податку	120% річної облікової ставки НБУ (близько 0,03%) діючої на день виникнення / погашення боргу (більша з двох) від суми податкового боргу за кожен день прострочення платежу	--
Самостійне (до)визначення контролюючим органом суми податкового зобов'язання	25% - 50% суми нарахованого податкового зобов'язання, Пеня в розмірі 120% річної облікової ставки НБУ, діючої на дату заниження податкового зобов'язання, від суми податкового боргу за кожен день прострочення платежу	від 85 – до 170 грн При заниженні податку на суму, що перевищує 609 тис. грн можлива кримінальна відповідальність
Несплата, несвоєчасна сплата ЄСВ	10% від несплачених сум + пеня 0,1% суми недоплати за кожен день прострочення платежу	до 5 100 грн.
Несвоєчасна подача звітності з ЄСВ	170 грн.	від 340 до 680 грн.
Донарахування органом ПФ або платником своєчасно не нарахованого ЄСВ	5% - 50% суми до нарахованого ЄСВ за кожен звітний період	від 340 до 680 грн.
Порушення порядку отримання та використання торгового патенту	до двократного розміру збору за весь період діяльності	--
Несплата, несвоєчасна сплата сум збору за здійснення деяких видів підприємницької діяльності	50% від ставок збору	--

* - за кожне порушення

** - Закон не передбачає штраф за неподання / несвоєчасне подання ПДВ-декларації

Додаткові коментарі

Додаткові коментарі і сценарії поведінки ФОП

- ¹ – Закон № 3609-VI від 07.07.2011 р. та Закон 5083-VI від 05.07.2012 р. внесли безліч змін в діючий на сьогоднішній день Податковий кодекс України
- ² – для цілей державної реєстрації ФОП під місцем проживання мається на увазі житловий будинок, квартира, інше приміщення, пристосоване для проживання в ньому (гуртожиток, готель тощо), у відповідному населеному пункті, в якому фізична особа проживає постійно, переважно або тимчасово, що знаходиться за певною адресою, за якою здійснюється зв'язок з ФОП
- ³ – у разі не виконання своїх зобов'язань ФОП несе відповідальність перед кредиторами в повному обсязі, тобто всім майном, на яке може бути накладено стягнення відповідно до законодавства України (на підставі рішення суду)
- ⁴ – державний реєстратор - посадова особа, яка відповідно до закону від імені держави здійснює державну реєстрацію юридичних осіб та фізосіб - підприємців
- ⁵ – З 1 січня 2012 р. набрав чинності новий класифікатор економічної діяльності - приклади видів діяльності, які Ви можете використовувати при реєстрації:
 - 73.20 – дослідження кон'юнктури ринку та виявлення суспільної думки
 - 62.02 – консультування з питань інформатизації
 - 73.12 – посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації
 - 68.2 – здача в оренду власного нерухомого майна
 - 74.20 – діяльність у сфері фотографії
 - 82.99 – надання інших допоміжних комерційних послуг

Додаткові коментарі і сценарії поведінки ФОП

- ⁶ – уповноважена особа - особа, що представляє інтереси ФОП в державних органах на підставі нотаріально завіреної довіреності
- ⁷ – ФОП, що зареєстровані протягом поточного року або що перейшли із спрощеної системи оподаткування на загальну систему оподаткування, у податковій декларації відображають самостійно розрахований **очікуваний** дохід у звітному році
- ⁸ – У торговому патенті вказується місце здійснення торгівлі. У разі відсутності певного місця торгівлі законодавчо неврегульованим залишається питання про внесення інформації про пункт здійснення продажів в торговий патент. Рекомендуємо отримати індивідуальне роз'яснення від податкових органів з цього приводу
- ⁹ – У разі відмови представників податкових органів прийняти звітність з яких-небудь причин (наприклад, незгода з очікуваною сумою доходу на наступний рік), ФОП може направити документи поштою рекомендованим листом з описом. У такому випадку у податкового органу не буде можливості не прийняти документи

Законодавство

Законодавство (I)

- ▶ Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 -VI
- ▶ Кодекс України про Адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X
- ▶ Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» від 15.05.2003 р. № 755 - IV
- ▶ Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на державне загальнообов'язкове соціальне страхування» від 2.12.2010 р. N 2755 -VI
- ▶ Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР
- ▶ Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 -XIV
- ▶ Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи та фізичної особи - підприємця» від 7.04.2011 р. N 3205 -VI
- ▶ Закон України «Про державний бюджет України на 2014 рік» від 24.02.2014 р. N 776 -VII
- ▶ Закон « Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставок окремих податків і податкових пільг» № 3757 від 16.12.2013 р.
- ▶ Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо взяття на облік юридичних осіб та приватних осіб - підприємців » № 4839 - VI від 24.05.2012 р.
- ▶ Національний Класифікатор України ДК 009:2010, затверджений Наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. N 457 (діє з 01.01.2012)
- ▶ Наказ Міністерства доходів і зборів України від 09.09.2013 р. «Про затвердження Порядку формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 455
- ▶ Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку», від 24.05.1995 р. № 88
- ▶ Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм податкових декларацій платника Єдиного податку» № 1688 від 07.11.2012 р.

Законодавство (II)

- ▶ Наказ Міністерства доходів і зборів України від 16.09.2013 р. № 481 «Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат, яку ведуть фізичні особи - підприємці, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, і фізичні особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, та Порядок її ведення»
- ▶ Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 р. N 457 "Про затвердження та скасування національних класифікаторів", із змінами та доповненнями, внесеними наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 29.11.2010 р. N 530
- ▶ Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 N 1216 "Про внесення змін до Положення про дозвільну систему»
- ▶ Постанова Правління НБУ « Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах» від 12.11.2003 р. № 492
- ▶ Постанова Правління Пенсійного фонду України «Про затвердження Порядку про постановку на облік і зняття з обліку в органах Пенсійного фонду України платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 27.09.2010 р. № 21-6
- ▶ Наказ Міністерства доходів і зборів від 28.08.2013 р. № 417 "Про затвердження нормативно-правових актів щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій та книг обліку розрахункових операцій"
- ▶ Наказ Мінфіну від 09.12.2011 р. № 1588 Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів
- ▶ Лист ДПАУ від 17.05.2011 № 13663/7/29-1017 «Про скасування свідоцтва про державну реєстрацію»
- ▶ Лист Міністерства фінансів України від 27.01.2012 р. N 31-08410-07-27/1808 «Про вимоги до первинних документів, створених в електронному вигляді»
- ▶ Лист ДПАУ від 14.01.2002 р. N 164/П/17-0516 «Питання використання печатки або штампа при здійсненні підприємницької діяльності фізичною особою- суб'єктом підприємницької діяльності»
- ▶ Лист ДПАУ від 11.01.2012 р . N 741/7/18-3117 «Про набрання чинності Порядку обліку платників податків і зборів»